

Život Cirkvi

Ročník 17

7/2010

Benedikt XVI.: Prijatím popola obnovujeme našu snahu nasledovať Ježiša

Prestat' chodiť dolu hlavou

S čelom, poznačeným popolom pokánia sme práve vstúpili do ďalšieho pôstneho obdobia. Jarný rozpuk v prírode, na ktorý sa tešíme, sa v tichosti pripravuje už teraz. Ani explózia veľkonočnej radosti a vitality nepríde sama od seba. Pôst je čas tichého rastu. No je aj časom liečenia, aby človek rástol správnym smerom, oslobodzovania sa od toho, čo mu v raste prekáža. Chcel by som doň ponúknuť niekoľko podnetov. Opakovane ma ku nim inšpiruje medzi slovenskými veriacimi menej známe no kľúčové dielo známeho a obľúbeného autora Michela Quoista, „Konštrukcia človeka“.

Michel Quoist tu navrhuje integrálny rozvoj ľudského života a rozdeľuje človeka na tri „poschodia“: telesné, citové a duchovné. Každé z nich je rovnako dôležité, ale musí byť na svojom mieste. „Máš dve nohy – hovorí autor. Ak budeš pri chôdzi využívať len jednu, nebudeš napredovať a nakoniec stratíš rovnováhu. Dostal si dve ruky. Ťažké bremená však neunesieš len v jednej. Tvojim bohatstvom sú tri poschodia. Ak jedno z nich zanedbáš, nebudeš môcť kráčať vpred. Byť vyrovnaný neznamená mať určité množstvo životných síl na každom poschodí, ale využívať ich všetky v rovnakej miere“. Autor veľmi názorne rozoberá a triedi tieto vnútorné životné sily. Zmätok, vďaka ktorému človeka ničia miesto toho, aby mu pomáhali, vniesol do nás hriech. Problém hriechu, teda previnenia voči Bohu, sa rieši sviatosťou zmierenia. Aj po odpustení však treba v sebe poupratovať po tom zemetrasení, ktoré hriech v človeku spôsobil. Na to má byť zamerané aj asketické úsilie pôstneho obdobia.

Mladí túžia „odviazať sa“, neviazanosť sa prezentuje ako životný štýl. V praxi to však znamená zbytočne plytvať svojimi silami. Ak sa rozvíjajú svojvoľne, každá ľahá človeka iným smerom a v konečnom dôsledku ho ničí. Michel Quoist v tomto súvisí ukazuje niekoľko životných modelov.

1. Niektorí ľudia kráčajú dolu hlavou. Sú závislí na svojej fyzickej vitalite, ich telesné sily prevládajú nad citmi a životom duše. Netýka sa to len extrémnych prípadov narkomanov, alkoholikov a prepadnutia telesnej sexualite ako jedinej životnej náplni. Človeka sťahujú k zemi aj labužníctvo (zdanlivo nevinná cigareta, čokoládka...), lenivosť (ranné polihovanie, odkladanie...), prílišná starosť iba o šport, relax a telesné zdravie. Človek vie rýchlo nabrat' nielen na váhe; telesné poschodie ľahko prevládne a potlačí citový i myšlienkový svet človeka. Duchovné sily rýchlo zoslabnú, človek už nič nepočúva, nedá sa s ním o ničom rozprávať, myslí a točí sa len okolo svojho tela. „Ak kráčaš dolu hlavou, rýchlo sa postav na nohy“ – povzbudzuje Michel Quoist. „Telo je ťažké, môže zadlaviť srdce i ducha a prinúti ťa zísť z cesty poľudšťovania tvojich síl“.

2. Iní ľudia sa plazia životom. Ani oni nestoja pevne na svojich nohách. Smer im udáva citivosť,

plazia sa za ňou. Ani tu neslobodno „stratiť hlavu“. Treba si všímať, kedy city ovládajú naše správanie, napríklad keď človek zostane apatický a znechutený keď ho niekto nedocenil, vysmial alebo odmietol; keď dáva druhému za pravdu len preto, že k nemu cíti náklonnosť a iného okamžite spochybňuje len preto, že mu nie je sympatický; keď stráca chuť do tej práce, za ktorú sa mu nedostáva pochvala a obdiv.

3. Ďalší zas lietajú vo vzduchu. Ich inteligencia, vedomosti a duchovná aktivita sa im vymkla z rúk. Vytvárajú si vlastný svet myšlienok, na všetko majú svoje riešenie. Sú však nervózni a ešte viac sa uzatvárajú do seba keď vidia, že v živote to nefunguje podľa ich predstáv. Potom city nepodnecujú myšlienky, ale menia ich na zatrpklé. Deje sa tak vtedy, keď sa človek ponára do svojich úvah, ktoré však nevedú k činom; keď všetko komplikovane plánuje a zdôvodňuje, robí veľkolepé projekty a na všetko má veľa podnetov, no sám ani iní ich nedokážu uskutočniť; keď pri riešení životných problémov stavia len na rozumových argumentoch a neberie do úvahy aj city a túžby druhého; ak sa človek unáša sladkými spomienkami na minulosť či snami do budúcnosti, no prítomnosť mu uniká. Michel Quoist radí: „Ak chceš premýšľať zdravo, potrebuješ svoje telo. Nepohrdaj ním. Ak chceš pochopiť do hĺbky, potrebuješ na to svoje srdce. Umožni mu vyjadriť sa. Ak budeš len „mozgový“ človek, budeš ako kostra bez mäsa. A stretávať sa s kostlivcom nie je vôbec príjemné. Predstavitosť je veľký dar. No ak budeš iba snívať o tom, kým sa chceš stať a ako chceš žiť, budeš len tieňom seba samého. Budeš síce budovať vzdušné zámky, ale tvoj dom bude iba na papieri. Stretnutie s tieňom nikoho neobohatí a vo vzdušnom zámku nemôžeš prijímať priateľov“.

„Keď sa ty postíš, pomaz si hlavu a umy si tvár“, radí Pán tým, čo chcú mať zásluhy za pôst pred Bohom a nie pred ľuďmi. Myslím, že je veľmi potrebné, aby sme „umyli tvár“ a „pomazali hlavu“ aj samotnému pôstu. V predstavách mnohých ľudí je totiž značne znetvorená. Bežne ľudia neradi robia to, čomu nerozumejú. Ak má byť opravdivý pôst cestou oslobodenia od dôsledkov hriechu, je potrebné, aby sme dobre poznali samých seba. To už zároveň navrhujem jeden praktický podnet na pôst: čítanie z duchovnej literatúry, ktorá človeku pomáha objaviť zákonitosti duchovného života. Poznanie zároveň umožňuje vysvetliť zmysel pôstu a našich snažení aj iným. Všetkých nás naša hriechom vykoľajená náтура unáša buď kráčať dolu hlavou, nechať sa unášať citmi či budovať vzdušné zámky. Zdravá asketika radí nie potláčať zlé sklony ale budovať opačnú čnosť, opäť vnášať rovnováhu a cez vlastnú slobodnú, pokojnú a radostnú tvár ukazovať ľuďom aj opravdivú tvár pôstu ako takého.

RV, Marián Gavenda

Benedikt XVI. na Anjel Pána: Blahoslavení...

Vatikán (14. februára 2010, RV) Benedikt XVI. sa pred modlitbou Anjel Pána prihovoral veriacim:

Drahí bratia a sestry,

liturgický rok je veľkým putovaním viery, ktoré Cirkev koná, neustále nasledujúc panenskú Matku Máriu. Počas nediel' tohtoročného liturgického Cezročného obdobia sprevádza túto cestu čítanie Lukášovho evanjelia, ktoré nás dnes privádza „na rovinu“ (Lk 6,17), kde sa zastavil Ježiš spolu s dvanástimi apoštolmi a kde sa zhromaždil veľký zástup jeho učeníkov i množstvo ľudu z rôznych krajov, aby ho počúvali. Do tohto rámca je zasadená zvesť o „blahoslavenstvách“ (Lk 6,20-26; porov. Mt

5,1-12). Ježiš sa zahľadl na svojich učeníkov a povedal: „Blahoslavení chudobní... blahoslavení, ktorí teraz hladujete... blahoslavení, ktorí teraz plačete... blahoslavení ste, keď budú ľudia... potupovať vaše meno... kvôli mne“. Prečo ich nazýva blahoslavenými? Pretože Božia spravodlivosť spôsobí, že budú nasýtení, že sa budú smiať, že budú za každé falošné obvinenie odmenení. Jedným slovom, pretože ich už teraz prijíma do svojho kráľovstva. Blahoslavenstvá sa zakladajú na skutočnosti, že existuje Božia spravodlivosť, ktorá povyšuje toho, kto bol neprávom ponížený a ponížuje tých, ktorí sa povyšujú (porov. Lk 14,11). Evanjelista Lukáš totiž po štyroch „blahoslavenstvách“ dodáva štyri varovania: „Beda vám, boháči... beda vám, ktorí ste teraz nasýtení... beda vám, ktorí sa teraz smejete... a beda vám, keď vás budú všetci ľudia chváliť“, pretože – ako hovorí Ježiš – veci sa obrátia, poslední sa stanú prvými a prví poslednými (porov. Lk 13,30).

Táto spravodlivosť a tieto blahoslavenstvá sa usku-

točnia v „nebeskom kráľovstve“ či v „Božom kráľovstve“, ktoré bude dovŕšené na konci časov, ale ktoré je už teraz prítomné v dejinách. Tam, kde sú chudobní potešení a prijatí na hostinu života, prejavuje sa už teraz Božia spravodlivosť. Toto poslanie sú Pánovi učeníci povolaní plniť i v terajšej spoločnosti. Mám na

mysli ubytovňu rímskej charity na stanici Termini, ktorú som dnes dopoludnia navštívil. Zo srdca povzbudzujem tých, ktorí pracujú v tejto zaslúžilej inštitúcii, i tých, ktorí sa vo všetkých častiach sveta bezplatne angažujú v podobných dielach spravodlivosti a lásky.

Téme spravodlivosti som venoval tohtoročné Posolstvo k Pôstnemu

obdobiu, ktoré sa začína nasledujúcu stredu, nazývanú Popolcovou. Dnes by som preto chcel vyzvať všetkých, aby si ho prečítali a meditovali o ňom. Kristovo evanjelium odpovedá na smäd človeka po spravodlivosti pozitívne, avšak spôsobom nečakaným a prekvapujúcim. Kristus neponúka revolúciu sociálneho alebo politického typu, ale revolúciu lásky, ktorú už uskutočnil svojím krížom a zmŕtvychvstaním. Na nej sú založené blahoslavenstvá, ponúkajúce nový horizont spravodlivosti, ktorý sa otvára Veľkou nocou, a vďaka ktorému sa môžeme stať spravodlivými a vytvárať lepší svet.

Drahí priatelia, obráťme sa teraz k Panne Márii. Všetky pokolenia ju nazývajú „blahoslavenou“, pretože uverila dobrej zvesti, ktorú jej oznámil Pán (porov. Lk 1,45.48). Nechajme sa od nej viesť cestou Pôstneho obdobia, aby sme boli oslobodení od ilúzie sebestačnosti a uznali, že potrebujeme Boha a jeho milosrdenstvo, aby sme mohli vojsť do jeho kráľovstva spravodlivosti, lásky a pokoja. -pd-/ foto RV

Generálna audiencia Benedikta XVI.: Prijatím popola obnovujeme našu snahu nasledovať Ježiša

Vatikán (17. februára, RV) – Drahí bratia a sestry! Dnes, na Popolcovú stredu, začíname pôstne putovanie: je to cesta, ktoré potrvá 40 dní a ktorá nás privedie k radosti Pánovho zmŕtvychvstania. Na tejto duchovnej púti nie sme sami, pretože Cirkev nás od jej začiatku sprevádza a pomáha nám milosťou sviatostí a Božím slovom, ktoré obsahuje

program duchovného života i návod na to, ako konať pokánie.

Slová apoštola Pavla nám dávajú presné odporúčanie: „Napomíname vás, aby ste Božiu milosť neprijímali nadarmo... Hľa, teraz je milostivý čas, teraz je deň spásy!“ (2 Kor 6,1-2). Vskutku, v kresťanskom pohľade na život je každý deň príhodný a každý deň možno nazvať dňom

spásy – avšak liturgia Cirkvi nám tieto slová predkladá osobitným spôsobom vo vzťahu k Veľkému pôstu. A že 40 dní prípravy na Zmŕtvychvstanie je milostivým časom a časom spásy, to si môžeme uvedomiť práve vo výzve, ktorou sa nám prihovára jednoduchý obrad udeľovania popola, v liturgii vyjadrený prostredníctvom dvoch forml: „Kajajte sa a verte evanjeliu!“ „Pamätaj, že prach si a na prach sa obrátiš!“

Prvá výzva smeruje k obráteniu: treba ju prijať s mimoriadnou vážnosťou, uvedomiac si prekvapujúcu novosť, ktorá z nej pramení. Výzva na obrátenie jasne odkrýva a poukazuje na ľahotársku povrchnosť, ktorá tak často charakterizuje náš život. Obrátiť sa znamená zmeniť smer životnej cesty: avšak nielen malou úpravou, nejakým prispôsobením, ale skutočným a opravdivým obrátením sa do protismeru. Pokánie znamená ísť proti prúdu, kde „prúdom“ myslíme povrchný, nedôsledný a márnivý spôsob života, ktorý nás často strháva, ktorý nám vládne a robí nás otrokmi zla alebo väzňami morálnej vlažnosti. Pokánie, naopak, poukazuje na vysoký ideál kresťanského života; pokáním sa s dôverou vkladáme do živého a osobného evanjelia, ktorým je Ježiš Kristus. Práve jeho osoba je konečným cieľom a hlbokým zmyslom obrátenia; on je cestou, po ktorej sú všetci pozvaní kráčať na púti života, osvietení jeho jasom a sprevádzaní mocou, ktorá vedie naše kroky. V tomto zmysle obrátenie ukazuje svoju najkrajšiu a najprítlačlivejšiu podobu: nie je to len morálne rozhodnutie, ktoré riadi naše správanie; je to rozhodnutie viery, ktoré nás celkom zapája do intímneho spoločenstva so živou a konkrétnou osobou Ježiša Krista. Obrátiť sa a veriť evanjeliu – to nie sú dve rozdielne veci – alebo dve navzájom spojené skutočnosti – v týchto slovách je vyjadrená jedna a tá istá vec. Obrátenie je totálnym „áno“ – súhlasom človeka, ktorý odovzdáva vlastnú existenciu evanjeliu, slobodne odpovedajúc Kristovi, ktorý sa prvý ponúka človeku ako cesta, pravda a život – ako ten, ktorý jediný ho oslobodzuje a daruje mu spásu. Práve toto je zmysel prvých slov, ktorými – podľa evanjelistu svätého Marka – Ježiš začína ohlasovanie „Božieho evanjelia“: „Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie kráľovstvo; kajajte sa a verte evanjeliu“ (Mk 1,15).

Výzva „kajajte sa a verte evanjeliu“ nestojí len na začiatku kresťanského života, ale sprevádza ho na všetkých ďalších krokoch; je stále prítomná, obnovuje sa a šíri – rozvetvujúc sa v rozličných ďalších vyjadreniach. Každý deň je milostivým a príhodným časom, pretože každý deň nás pozýva, aby sme sa odovzdali Ježišovi, aby sme mu dôverovali a zostali v ňom, aby sme zdieľali jeho životný štýl, naučili sa od neho opravdivej láske, nasledovali ho v každodennom plnení Otcovej vôle, ktorá je najvyšším zákonom života. Každý deň – i keď nechýbajú ťažkosti a námahy, únava a pády, aj keď sme pokúšaní opustiť cestu nasledovania Krista a uzavrieť sa sami do seba, do nášho egoizmu, bez toho, aby sme si uvedomili nevyhnutnosť otvoriť sa Božej láske v Kristovi, aby sme dokázali žiť v spravodlivosti a láske. V nedávnom Posolstve k Pôstnemu obdobiu som pripomenul, že „je

nevyhnutné mať pokoru, aby som prijal, že potrebujem niekoho druhého, kto ma oslobodí od „môjho“, aby mi zadarmo dal „svoje“. To sa konkrétne uskutočňuje vo sviatosti pokánia a Eucharistie. Vďaka Kristovej láske môžeme vstúpiť do „väčšej“ spravodlivosti, ktorou je spravodlivosť lásky (porov. Rim 13,8-10): spravodlivosť toho, kto sa v každom prípade cíti byť viac dlžníkom ako veriteľom, pretože dostal viac, než by sa dalo očakávať.“ (L'Osservatore Romano, 5. február 2010, str. 8)

Milostivý čas Pôstneho obdobia nám ukazuje svoj vlastný duchovný význam aj v starovekej formule: Pamätaj, že prach si a na prach sa obrátiš, ktorú kňaz vyslovuje, keď nám na hlave robí znak trochou popola. Vraciame sa tu k začiatkom ľudských dejín, kedy Pán po prvotnom hriechu povedal Adamovi: „V pote tváre budeš jesť svoj chlieb, kým sa nevrátiš do zeme, z ktorej si bol vzatý, lebo prach si a na prach sa obrátiš!“ (Gn 3,19). Tu nám Božie slovo pripomína našu krehkosť, ba aj našu smrteľnosť, ktorá je extrémnou formou tejto krehkosti. Tvárou v tvár vrozenému strachu zo smrti a ešte viac v kontexte kultúry, ktorá sa rozličnými spôsobmi pokúša cenzurovať skutočnosť a ľudskú skúsenosť umiernenia, nám pôstna liturgia na jednej strane pripomína smrť, pozývajúc nás k realizmu a k múdrosti, na strane druhej nás však predovšetkým pohýňa, aby sme si uvedomili a prežili tú neočakávanú novosť, ktorá práve v kontexte tejto smrti pramení z kresťanskej viery.

Človek je prachom a na prach sa obráti, avšak v Božích očiach je drahocenným prachom, pretože Boh stvoril človeka, určiac ho pre nesmrteľnosť. A tak liturgická formula „Pamätaj, že si prach a na prach sa obrátiš“ nachádza plnosť svojho zmyslu vo vzťahu k novému Adamovi – ku Kristovi. Aj Pán Ježiš sa slobodne rozhodol zdieľať s každým človekom údel krehkosti, a to predovšetkým vo svojej smrti na kríži; avšak práve táto smrť, vyvrcholenie jeho lásky k Otcovi a k ľudstvu, bola cestou ku slávnemu vzkrieseniu, prostredníctvom ktorého sa Kristus stal prameňom milosti darovanej tým, ktorí v neho veria a stávajú sa účastníkmi na tom istom Božom živote. Tento život, ktorý nebude mať konca, začína už pozemskou etapou našej existencie, avšak dosiahne svoju plnosť po „vzkriesení tela“. Skromné gesto udeľovania popola nám odhaľuje jedinečné bohatstvo v ňom ukrytého významu: je pozvaním prežiť čas pôstu ako uvedomejšie a intenzívnejšie ponorenie sa do veľkonočného tajomstva Kristovho, do jeho smrti a zmŕtvychvstania, skrze účasť na Eucharistii a na živote lásky, ktorá sa z Eucharistie rodí a v nej nachádza svoje naplnenie. Prijatím popola obnovujeme našu snahu nasledovať Ježiša, snahu nechať sa premeniť jeho veľkonočným tajomstvom, aby sme zvíťazili nad zlom a konali dobro, aby sme zomreli nášmu „starému človeku“, ktorý je spojený s hriechom a narodili sa „človeku novému“, ktorý je premenený Božou milosťou.

Drahí priatelia! Keď sa chystáme začať náročné pôstne putovanie, chceme s osobitnou dôverou prosiť o ochranu a pomoc Panny Márie. Nech nás ona, prvá

z veriacich v Krista, sprevádza počas týchto štyridsiatich dní intenzívnej modlitby a úprimného pokánia, aby sme očistení a úplne obnovení na mysli a na duchu dospeli k sláveniu veľkého tajomstva Vzkriesenia jej Syna. Požehnaný pôst vám všetkým!

Dnešná generálna audiencia pápeža Benedikta XVI. sa uskutočnila v Aule Pavla VI. vo Vatikáne, aj za prítomnosti slovenských pútnikov, ktorým Svätý Otec adresoval tieto slová:

„Srdečne vítam pútnikov zo Slovenska, osobitne zástupcov kresťanských laických hnutí a združení. Bratia a sestry, apoštol Pavol vyzýva: „V mene Krista vás prosíme: zmierte sa s Bohom“. Na začiatku Pôstu počujme toto pozvanie, ktoré je adresované každému z nás a ochotne ho nasledujme. S láskou vás žehnám. Pochválený buď Ježiš Kristus!“

Preklad: Martin Kramara

Pápežská návšteva vo Vyššom rímskom seminári

Vatikán (12. februára, RV) – Svätý Otec navštívil Vyšší rímsky seminár, kde ho privítal rektor Mons. Giovanni Tani a kardinál Agostino Vallini. V predvečer sviatku Panny Márie, Matky dôvery, kroky Benedikta XVI. smerovali do miestnej seminárnej kaplnky, kde sa uskutočnila eucharistická adorácia. Nasledovala biblická prednáška *Lectio Divina* pre prítomných 190 seminaristov, ich predstavených a zamestnancov týchto inštitúcií.

Benedikt XVI. vyjadril svoju radosť z tohto už tradičného stretnutia a prítomným sa prihovril:

„Je pre mňa každý rok veľkou radosťou byť so seminaristami Rímskej diecézy, s mladými, ktorí sa pripravujú na Pánovo poslanie byť pracovníkmi v jeho vinici, vysluhovaťmi jeho tajomstiev. Radosťou je vidieť, že Cirkev žije, že má budúcnosť aj v našich krajinách, osobitne tu v Ríme. V tomto roku kňazov chceme byť zvlášť vnímaví na Pánove slová, ktoré sa vzťahujú na našu službu,“ povedal Svätý Otec a dodal: „Prosme Pána, aby nám pomohol vstúpiť do významu jeho slov, aby tieto slová mohli preniknúť naše srdce a tak mohli byť cestou a životom v nás, s nami, skrze nás.“

V následnej biblickej exegéze 15. kapitoly Jánovho evanjelia vysvetlil podstatu sviatosti kňazstva. Pozastavil sa pri niekoľkých kľúčových slovách evanjeliového textu, ako „ostat“, ktoré sa v danom úryvku opakuje desaťkrát, ďalej pri príkaze „milujte sa navzájom, ako som ja miloval vás“, pri základe vzťahu vyjadreného spojením „nie sluhami, ale priateľmi“, tiež pri tom, čo znamená „prinášať ovocie“ a nakoniec vysvetlil podstatu a úskalnia modlitby „proste a dostanete“. Stretnutie Svätý Otec ukončil výzvou: „Ďakujeme Bohu za veľkosť jeho lásky, modlime sa, aby nám pomáhal rásť v jeho láske a zostať v nej.“

-jak-

Benedikt XVI. účastníkom zasadnutia Pápežskej akadémie pre život

Vatikán (13. februára, RV) – Pápež Benedikt XVI. prijal na audiencii účastníkov generálneho zasadnutia Pápežskej akadémie pre život, pod vedením jej predsedu Mons. Rina Fisichelli. V úvode príhovoru vyzdvihol dôležitosť vzťahu medzi bioetikou a prirodzeným zákonom, ktorý bol hlavnou témou stretnutia, a ktorý je podľa jeho slov stále dôležitejší v kontexte neustáleho rozvoja v tejto vedeckej oblasti:

„Ako som uviedol vo svojej poslednej encyklike *Caritas in veritate*: „Primárnym a ústredným poľom kultúrneho boja medzi kategorickým nárokom techniky a mravnou zodpovednosťou človeka je dnes bioetika, v ktorej je radikálne v hre samotná možnosť integrálneho rozvoja. Ide o veľmi delikátnu a rozhodujúcu oblasť, v ktorej sa s dramatickou silou vynára základná otázka: či človek vytvára sám seba, alebo závisí od Boha. Vedecké objavy na tomto poli a možnosti technického zásahu sa zdajú natoľko pokročilé, že nás stavajú pred voľbu medzi dvomi racionalitami: rozumom, otvoreným pre transcendentno, a rozumom, uzavretým v imanencii“ (č. 74). V súvislosti s podobnými otázkami, ktoré sa takým rozhodujúcim spôsobom dotýkajú ľudského života v jeho večnom napätí medzi imanenciou a transcendentnom, a ktoré majú veľkú váhu v súvislosti s kultúrou budúcich generácií, je nevyhnutné vytvoriť integrálny pedagogický projekt, ktorý umožní čeliť týmto témam pozitívnou vyrovnanou a konštruktívnou víziou, predovšetkým vo vzťahu medzi vierou a rozumom.“

Ako Svätý Otec zdôraznil, ľudský život pozná svoj vlastný vývoj, a horizont vedeckého a bioetického skúmania je otvorený, ale je potrebné zdôrazniť, že keď ide o záležitosti, týkajúce sa ľudskej bytosti, vedci si nikdy nesmú myslieť, že majú v rukách iba manipulovateľnú hmotu bez duše. Hoci sa v súčasnosti stále viac hovorí o právach, ktoré zaručujú dôstojnosť osoby, je evidentné, že nie vždy sú tieto práva priznávané ľudskému životu v jeho prirodzenom vývoji a v štádiách najväčšej zraniteľnosti. Podľa Benedikta XVI. dejiny ukazujú, aký môže byť nebezpečný a ničivý štát, ktorý vydáva zákony o otázkach, týkajúcich sa človeka a spoločnosti, nárokuje si na to, že on sám je zdrojom a princípom etiky.

„Prirodzený morálny zákon, silný vo svojom univerzálnom charaktere, umožňuje odvrátiť takéto nebezpečenstvo a predovšetkým ponúka zákonodarcovi garanciu autentického úcty voči človeku, aj voči celému stvoriteľskému poriadku. Ten sa vníma ako katalyzátor konsenzu medzi ľuďmi rôznych kultúr a náboženstiev a umožňuje preklenúť rozdiely, pretože svedčí o existencii poriadku vpečateného do prírody Stvoriteľom a uznávaného ako inštancia pravdivého, racionálneho etického úsudku, za účelom dosiahnutia dobra a vyhnutia sa zlu.“

-dj-

Benedikt XVI.: Obráťme sa k Bohu celým srdcom a zmierme sa s Ním

Vatikán (17. februára, RV) – Benedikt XVI. popoludní na Popolcovú stredu predsedal kajúcej pobožnosti vo forme tzv. rímskych štácií. Slávnosť sa začala krátkou modlitbou o 16.30 v Bazilike svätého Anzelma v Ríme na Aventínskom pahorku. Potom nasledoval sprievod do Baziliky svätej Sabíny, ktorá je titulárnym chrámom slovenského kardinála Jozefa Tomka. V jej priestoroch Svätý Otec spolu s prítomnými kardinálmi, biskupmi a veriacimi slávil svätú omšu, v rámci ktorej nechýbal obrad požehnanie a udelenie popola. Svätý Otec znak popola prijal práve od kardinála Tomka.

Vráťme sa však k homílii Benedikta XVI. Otvoril ju invocáciou z Knihy múdrosti, ktorou liturgia začína eucharistickú slávnosť Popolcovej stredy: „Pane, zmilúvaš sa nad všetkými a nepohŕdaš ničím, čo si stvoril; zatváraš oči nad hriechmi ľudí, aby sa kajali, a si k nim láskavý, lebo si Boh a náš Pán” (porov. 11, 23-26). „Sú to slová, ktoré istým spôsobom otvárajú Pôstne obdobie, kladúc za základ všemohúcnosť Božej lásky, jeho absolútnu vládu nad každým stvorením, ktorá sa premieňa na nekonečné odpustenie, oživené neustálou a univerzálnou vôľou žiť. A je tomu tak, pretože odpustiť niekomu znamená hovoriť mu: nechcem, aby si zomrel, ale aby si žil; chcem vždy a len tvoje dobro.”

Ako Svätý Otec podotkol, táto absolútna istota podopierala Ježiša počas štyridsiatich dní, ktoré prežil na Judejskej púšti po tom, ako prijal krst od Jána v Jordáne. Tento dlhý čas mlčania a pôstu bol preňho úplným odovzdaním sa Otcovi a jeho plánu lásky; bol to „krst”, teda „ponorenie sa” do jeho vôle, a v tomto zmysle aj anticipácia utrpenia a kríža. Utiahnúť sa do púšte a zostať tam dlhý čas, znamenalo vystaviť sa dobrovoľne útokom nepriateľa, púšťača, ktorý spôsobil Adamov pád, a pre ktorého závisť smrť prišla na svet (porov. Múd 2,24). Znamenalo to viesť s ním zápas na otvorenom poli, vyzvať ho iba s jednou zbraňou, a to nekonečnou dôverou vo všemohúcu Otcovu lásku.

„Stačí mi tvoja láska, živím sa tvojou vôľou (porov. Jn 4,34). Toto presvedčenie prebývalo v Ježišovej mysli a srdci počas jeho „pôstu”. Nebol to skutok hrdosti, veľké dielo, ale pokorné rozhodnutie, ktoré sa zhodovalo s Vtelením a krstom v Jordáne, v rovnakej línii poslušnosti voči milosrdnej láske Otca, ktorý „tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna” (Jn 3,16). Toto všetko urobil Ježiš Kristus pre nás. Urobil to, aby nás zachránil a zároveň nám ukázal cestu, ktorou ho máme nasledovať. Spása je totiž darom, Božou milosťou, ale aby mala účinok v mojom živote, vyžaduje si môj súhlas, prijatie, prejavené v skutkoch,

teda v ochote žiť ako Ježiš, kráčať za ním. Nasledovať Ježiša po púšti pôstu je nevyhnutnou podmienkou, aby sme sa mohli zúčastniť na jeho Veľkej noci, na jeho „exode”. Adam bol vyhnaný z pozemského raja, symbolu spoločenstva s Bohom; teraz, aby sme sa vrátili k tomuto spoločenstvu, a teda k skutočnému životu, večnému životu, musíme prejsť cez púšť, skúšku viery. Nie sami, ale s Ježišom! On - ako vždy - nás predišiel a už zvíťazil v boji proti duchu zla.“

V tomto podľa Benedikta XVI. spočíva zmysel pôstu, liturgický čas, ktorý nás každý rok pozýva, aby sme si obnovili naše rozhodnutie nasledovať Krista na ceste pokory, aby sme boli účastní na jeho víťazstve nad hriechom a smrťou. V tejto perspektíve sa chápe aj kajúci znak udelenia popola na čelo tých, ktorí s odhodlaním začínajú svoju pôstnu púť.

„Je to v podstate gesto pokory, ktoré vyjadruje: uznávam, kto som – krehká bytosť, stvorená zo zeme a smerujúca k tomu, aby sa do zeme vrátila, avšak aj stvorená na obraz Boží a smerujúca k Nemu. Prach, áno, ale milovaný, formovaný jeho láskou, oživený dychom jeho života, schopný rozpoznať jeho hlas a odpovedať naň; slobodný, a preto aj schopný ho neposlúchať, nechať sa premôcť pokušením pýchy a sebestačnosti. Toto je hriech, smrteľná choroba, čo tak skoro začala znečisťovať požehnanú zem, ktorou je ľudské bytie. Stvorený na obraz Svätého a Spravodlivého, človek stratil svoju nevinnosť a môže sa stať znovu spravodlivým jedine vďaka spravodlivosti Božej, spravodlivosti lásky, ktorá – ako píše svätý Pavol – „sa zjavila skrze vieru v Ježiša Krista“ (Rim 3,22).

—dj, lm, mk—

Komuniké zo stretnutia Svätého Otca s írskymi biskupmi ohľadom zneužívania zo strany kléru

Vatikán (16. februára, RV) – Úplné znenie oficiálneho komuniké Svätej stolice z dvojdnového stretnutia pápeža Benedikta XVI. s írskymi biskupmi:

„15. a 16. februára 2010 sa Svätý Otec stretol s írskymi biskupmi a staršími členmi Rímskej kúrie, aby hovorili o vážnej situácii, ktorá vznikla v írskej Cirkvi. Spoločne skúmali mnohoročné zlyhávanie predstaviteľov írskej Cirkvi v účinnom konaní pri riešení prípadov, týkajúcich sa sexuálneho obťažovania mladých ľudí niektorými írskymi kňazmi a rehoľníkmi. Všetci prítomní uznali, že táto ťažká kríza viedla k porušeniu dôvery v konanie Cirkvi a poškodila jej svedectvo o evanjeliu a jej morálne učenie.

Stretnutie sa uskutočnilo v duchu modlitby a kolegiálneho bratstva, a jeho úprimná a otvorená atmo-

sféra poskytla biskupom vedenie a podporu v ich úsilí riešiť situáciu v diecézach, ktoré spravujú.

V pondelok 15. februára po stručnom úvode Svätého Otca každý z írskych biskupov predstavil svoje vlastné závery a návrhy. Biskupi hovorili úprimne o pocitoch bolesti a hnevu, zrady, pohoršenia a hanby, ktoré im vyjadrili pri početných príležitostiach obete obťažovania. Podobný pocit pobúrenia bol v súvislosti so spomenutou záležitosťou vyjadrený aj laikmi, kňazmi a rehoľníkmi.

Biskupi opísali podporu, ktorá je v súčasnosti poskytovaná tisíckami vyškolených a oddaných dobrovoľníkov na farskej úrovni, aby sa zaistila bezpečnosť detí pri všetkých aktivitách Cirkvi, a zdôraznili, že nakoľko nie je žiadna pochybnosť, že jednou z príčin krízy boli chyby v úsudku a zanedbanie, boli prijaté dôležité opatrenia na zaistenie bezpečnosti detí a mladých ľudí. Takisto zdôraznili svoj záväzok spolupracovať so štatutárnymi úradmi v Írsku – Severnom i Južnom – a s Národným výborom pre ochranu detí v rámci Katolíckej cirkvi v Írsku, aby sa garantovalo, že cirkevné opatrenia, stratégie a metódy predstavujú tie najlepšie postupy v tejto oblasti.

Svätý Otec uviedol, že sexuálne zneužívanie detí a mladých ľudí nie je iba odporným zločinom, ale aj ťažkým hriechom, ktorý uráža Boha a zraňuje dôstojnosť ľudskej bytosti, stvorenej na jeho obraz. Hoci si uvedomuje, že súčasná bolestivá situácia sa nevyrieši rýchlo, vyzval biskupov, aby k problémom minulosti pristupovali s odhodlaním a rezolútnosťou, a aby čelili súčasnej kríze so ctou a odvahou. Zároveň vyjadril nádej, že stretnutie pomôže zjednotiť biskupov a urobí ich schopnými hovoriť jedným hlasom pri určovaní konkrétnych krokov, namierených na uzdravenie tých, ktorí boli zneužívaní, na povzbudenie a obnovu viery v Krista a obnovu duchovnej a morálnej kredibility Cirkvi.

Svätý Otec poukázal aj na všeobecnejšiu krízu viery, týkajúcu sa Cirkvi, a dal ju do súvisu s nedostatkom úcty voči ľudskej bytosti, a na to, že oslabenie viery je zásadným faktorom, ktorý prispieva k fenoménu sexuálneho obťažovania maloletých. Zdôraznil potrebu hlbšej teologickej reflexie o celej záležitosti a vyzval k zlepšeniu ľudskej, duchovnej, academickej a pastoračnej prípravy kandidátov na kňazstvo a rehoľný život, ako i tých, ktorí už boli vysvätení a zložili sľuby.

Biskupi mali príležitosť preskúmať a prediskutovať návrh pastoračného listu Svätého Otca katolíkom v Írsku. Jeho Svätosť po zohľadnení pripomienok írskych biskupov dokončí list, ktorý bude zverejnený v priebehu nadchádzajúceho Pôstneho obdobia.

Rozhovory boli uzavreté v utorok predpoludním 16. februára. V súvislosti s návratom do ich diecéz Svätý Otec vyzval biskupov, aby tento pôst bol venovaný prosbám o prúd Božej milosti, a darov svätosti a sily pre Cirkev v Írsku zo strany Ducha Svätého.”

-dj-

Benedikt XVI.: Cirkev rozpoznáva v tvári každého núdzneho tvár Ježiša Krista

Vatikán (14. februára, RV) – V nedeľu predpoludním pápež Benedikt XVI. navštívil útulok diecéznej pobočky organizácie Caritas, v areáli rímskej stanice Termini. Okrem kardinála Agostina Valliniho, či prezidenta Caritas Taliansko Mons. Giuseppeho Merisiho, ho privítal aj primátor Ríma Gianni Alemanno. Svätý Otec si pozrel priestory Centra dona Luigiho di Liegra, ktoré už 23 rokov poskytuje svoje služby núdzným prostredníctvom nocľahárne, vývarovne a ošetrovne. Poďakoval sa zdravotníckym pracovníkom a dobrovoľníkom za ich úsilie:

„Útulok sa stal miestom, kde sa vďaka ušľachtilej službe mnohých pracovníkov a dobrovoľníkov každý deň napĺňajú Ježišove slová: „Bol som hladný a dali ste mi jesť; bol som smädný a dali ste mi piť; bol som pcestný a pritúlili ste ma; bol som nahý a priodeli ste ma; bol som chorý a navštívili ste ma” (Mt 25,35-36).

Svätý Otec sa prihovril aj tým, ktorí vyhládávajú pomoc charity a zdôraznil, že Cirkev ich hlboko miluje a neopúšťa ich, pretože v tvári každého z nich spoznáva tvár Ježiša Krista.

„Svedectvo lásky, ktoré na tomto mieste nadobúda konkrétne kontúry, prináleží poslaniu Cirkvi spolu s ohlasovaním pravdy evanjelia. Človek nepotrebuje žiť iba z materiálnych vecí, alebo pomoc pri prekonávaní ťažkých chvíľ. Potrebuje nevyhnutne vedieť, kým je, a poznať pravdu o sebe samom, o svojej dôstojnosti. Ako pripomínam v encyklike Caritas in veritate, „bez pravdy láska ľahko sklzne do sentimentalizmu. Láska sa stáva prázdnu škruhinou, ktorú možno ľubovoľne naplniť” (č. 3). Cirkev sa svojou službou v prospech biednych zaväzuje ohlasovať všetkým pravdu o človeku, ktorého Boh miluje, a stvoril ho na svoj obraz. O človeku, ktorý je vykúpený Kristom a povoláný do večného spoločenstva s Ním.”

Svätý Otec poukázal na to, že jeho návšteva v útulku sa koná v rámci Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Ako uviedol, túži povzbudiť nielen katolíkov, ale každého človeka dobrej vôle, najmä tých, ktorí majú na starosti verejnú správu a pôsobia v rôznych inštitúciách, aby sa “angažovali pri budovaní budúcnosti hodnej človeka, znovu objaviac v láske hnačiu silu pre autentický rozvoj a vytváranie spravodlivejšej a bratskej spoločnosti.”

Počas svojej návštevy Benedikt XVI. požehnal pamätnú tabuľu v jedálni charitatívnej inštitúcie a dostal vzácny dar – zreštaurovaný kríž z Kostola sv. Petra v Onne, ktorý bol po minuloročnom aprílovom zemetrasení v talianskej L’Aquila nájdený v ruinách chrámu. Ako pri tejto príležitosti podotkol riaditeľ Caritas Mons. Enrico Feroci, „kríž, zničený zemetrasením, symbolizuje človeka v ťažkostiach... Zreštaurovaný Kristus, ktorého dávame Svätému Otcovi, predstavuje symbol činnosti Caritas pre obnovu človeka, milovaného Bohom”.

-dj-

Benedikt XVI. rímskemu kléru: V Božej vôli je naša vlastná identita

Vatikán (19. februára, RV) - Lekcia o kňazstve – tak možno nazvať príhovor, ktorý Benedikt XVI. adresoval rímskemu kléru pri včerajšom stretnutí v Aule požehnaní vo Vatikáne. Meditácia vo forme Lectio Divina bola sústredená na niektoré časti z Listu Hebrejom.

Kňazov by mala charakterizovať plná ľudskosť a úplná oddanosť Bohu. Mali by mať srdce oživované citom ku všetkým, súcitom pre svet a jeho biedu a mali by byť oživovaní poslušnosťou voči Bohu, ktorá nie je rezignáciou, ale slobodným prejavom toho, že patria Jemu. Týmto myšlienkami Benedikt XVI. uviedol svoju Lectio Divina rímskym kňazom, v ktorej porovnal víziu Mesiáša podľa Starého Zákona s tým, čo Kristus skutočne predstavil v dejinách spásy. Kňazstvo „sa prejavuje vo svojej čistote a hlbokej pravdivosti“, povedal Svätý Otec a zdôraznil ďalšiu charakteristiku Kristovho kňazstva, ktorá dáva zmysel každému povolaniu jemu zasväteného služobníka:

„Kňaz, aby bol skutočným prostredníkom medzi Bohom a človekom, musí byť človek a syn Boha. Toto je poslanie kňaza, byť mostom, ktorý spája, a tak privádza človeka k Bohu, k jeho vykúpeniu, k jeho svetlu, k pravému životu.“

Aby bol kňaz mostom, ktorý privádza k zjednoteniu ľudského s božským, jeho duša sa musí živiť dennou, stálou modlitbou a Eucharistiou:

„Len Boh ma môže priviesť k sebe, zmocniť sa ma, dať mi účasť na tajomstve Krista. Len Boh môže vstúpiť do môjho života, zobrať ma do svojich rúk... Stále sa musíme nanovo vracieť k sviatosti, k tomuto daru, v ktorom mi Boh dáva toľko, čo by som si sám nikdy nemohol dať. Kňaz musí poznať Boha zblízka a to v jednote s Kristom. Musíme žiť túto jednotu.“

Táto životná voľba vyžaduje od kňaza, aby bol človekom, ktorý rozvíja cit a náklonnosť podľa vôle Boha, pokračuje pápež, upozorniac na šíracu sa mentalitu benevolencie.

„Hovorí sa: klamal, to je ľudské, ukradol, to je ľudské. Ale toto nie je skutočná ľudská bytosť. Ľudské je byť veľkodušným, ľudské je byť dobrým, ľudské je byť spravodlivým človekom (...), a teda uniknúť s pomocou Krista, z tohto zatemnenia našej prirodzenosti (...) To je životný proces, ktorý musí začať vo výchove ku kňazstvu, ale musí sa realizovať a pokračovať počas celého nášho života.“

Kňaz, ktorý je predovšetkým plne človekom, má srdce schopné súcitu. Znamením „solidarity“ s ľudskou slabosťou nie je hriech, ale sila zdieľať tieto slabosti s tou istou schopnosťou dojatia, ktorú vo svojom živote prejavoval Ježiš, a ktorá

mu umožnila predniesť jeho naliehavé volanie súcitu k Božiemu sluchu, aby bol človek vykúpený a očistený.

„My kňazi sa nemôžeme stiahnuť do exilu, ale sme ponorení do utrpenia tohto sveta a musíme sa ho s pomocou Krista, v spoločenstve s Kristom snažiť premeniť, priniesť ho k Bohu.“

Benedikt XVI. sa vo svojom príhovore kňazom rímskej diecézy ďalej dotkol významu poslušnosti, ktorý vysvetlil nasledovne:

„Je to slovo, ktoré sa nám nepáči. Poslušnosť je pokladaná za akýsi druh odcudzenia, ako neslobodné gesto. (...) Zdá sa, že kto je poslušný, nepoužíva svoju slobodu, ale podriaďuje ju vôli iného, takže nie je slobodný. Pravou ľudskou existenciou je „sebaurčenie“, „osamostatnenie“. Namiesto slova „poslušnosť“ by sme si ako kľúčový, antropologický pojem želali „slobodu“. Uvažujúc hlbšie nad týmto problémom vidíme, že tieto dve slová sa nevyklučujú. Poslušnosť Krista je pripodobnením sa jeho vôle Otcovej vôli: to znamená, privedenie ľudskej vôle k božskej vôli, pripodobnenie sa našej vôli Božej vôli. Svätý Maxim Vyznávač opísal úzkosť Ježišovej modlitby v Getsemanskej záhrade takto: „Nie moja vôľa, ale tvoja vôľa nech sa stane“. V tomto procese Kristus, ako pravý človek zahŕňa ľudskú prirodzenosť a vôľu, privádza prirodzený ľudský život k životu božskému a človeka tak premieňa. Pretože Božia vôľa nie je tyranizujúca vôľa, ktorá existuje mimo nášho bytia, ale je to vôľa stvoriteľská, je miestom, kde nachádzame svoju vlastnú identitu. Boh nás stvoril a my sme sami sebou, ak existujeme v súlade s Božou vôľou. Ak spočinieme v pravde svojej existencie, nebudeme sami sebe odcudzení. Naopak. Odcudzenie nastáva, keď sa vymaňujeme z vôle Božej, pretože tak sa ocitneme mimo svojho bytia, prestávame byť sami sebou a prepadáme sa do prázdna. V skutočnosti je poslušnosť Bohu akýmsi pripodobnením sa Bohu. Pravda nášho bytia je našou slobodou, pretože je zbožstvením. Ježiš, ktorý priviedol človeka, ľudské bytie k sebe, ho tak súčasne pripodobnil Bohu dokonalou poslušnosťou, to znamená, že nás vykúpil dokonalým pripodobnením sa vôli ľudskej a božskej. Vykúpenie v sebe vždy zahrňuje tento proces privádzania ľudskej vôle do spoločenstva s Božou vôľou. V rámci tohto procesu denne prosme v modlitbe Otče náš „buď vôľa tvoja“. Prosme Pána, aby nám pomohol vidieť vnútorne, že toto je sloboda a že radostný vstup do poslušnosti je prijatím ľudskej bytosti, ktorú - príkladom, pokorou, modlitbou, pastoráciou - privádzame k spoločenstvu s Bohom.

-jak-

Benedikt XVI. otvoril zasadnutie konzistória

Vatikán (19. februára, RV) - Svätý Otec v Apoštolskom paláci vo Vatikáne otvoril zasadnutie konzistória, teda zhromaždenia kardinálov, ktoré zvoláva hlava Katolíckej cirkvi. Témou sú kauzy svätorečenia šiestich blahoslavených: poľského kňaza Stanislawa Sołtysa (Kazimierczyka); rehoľníka z Kongregácie Sv. Kríža - Andrého Bessetta; panny a zakladateľky Kongregácie Ježišových dcér - Cándidy Marie od Ježiša; panny a zakladateľky Kongregácie sestier sv. Jozefa od Najsvätejšieho srdca - Mary MacKillopovej; panny a zakladateľky Kongregácie sestier katechetok od Najsvätejšieho srdca - Giulie Salzanovej; a rehoľnice z Rádu sv. Kláry - Battisty (Camilly) Varanovej.

Slávnosť svätorečenia šiestich blahoslavených sa bude konať 17. októbra 2010.

-sg-

Kardinál Tomko slovenským pútnikom: „Zákon nesmie ísť proti svedomiu“

Taliansko/Slovensko (16. februára, RV) - Dnes predpoľudním v Bazilike Santa Maria Maggiore celebrouval kardinál Jozef Tomko pre pútnikov zo Slovenska, zastupujúcich kresťanské laické inštitúcie, svätú omšu ku cti sv. Cyrila a Metoda.

V úvode homílie v kontexte púte ku hrobu sv. Cyrila spomenul základné historické skutočnosti na objasnenie toho, čo znamená dedičstvo otcov, čo znamená putovať po stopách apoštolov. Zdôraznil, že sv. Cyril a Metod nie sú mytologické postavy, ale živé osoby, ktoré nám čosi priniesli, a to v takej nádhernej forme. Evanjelium, to sú hodnoty kresťanské a zároveň ľudské, čosi, čo zišlo do spoločnosti, či kultúrnej, či politickej... Na adresu kresťanských laických združení a hnutí povedal: „To je to dôležité, aby vaše hnutia vedeli premeniť túto silu, osvojiť si tieto hodnoty a priniesť do každodenného ži-

vota, tam kde žijete. Vy ste v rodinách, vychovávate deti, vy ovplyvňujete prácu na pracovisku, učíte po školách, volíte si reprezentantov, ktorí tvoria zákony.“

Kardinál Tomko spomenul nebezpečenstvo, na ktoré upozornil nedávno Svätý Otec, že štát si stále viac nárokuje dávať normy základným otázkam smrti a života: „Štát zo seba robí etickú, mravnú autoritu, určuje čo je dobro, čo zlo?“ A pokračoval: „Zákon nesmie ísť proti prirodzenému zákonu, svedomiu. Toto nie je pokračovanie v evanjelizačnom úsilí sv. Cyrila a Metoda. Aj štát musí rešpektovať prirodzené právo, Božie právo, potrebuje sa oprieť o etiku, inak bude ničieť spoločnosť, človeka. Človek bez Boha stratí kompas. To je vaše poslanie – o týchto hodnotách - podstatných, veď ide o život a smrť – svedčiť. Dvadsať rokov slobody prešlo. Čo sa za tých 20 rokov vykonalo, je veľa krásneho, aj vďaka vašim spoločenstvám, ale veľa treba ešte urobiť, aby to dedičstvo otcov žilo. O čo ide? Ide o kresťanstvo, ktoré sa žije, žije všade, žije v spoločnosti, v kultúre, politike, v parlamente. To je hlavné kritérium, podľa ktorého si musíte vyberať ľudí vy, voliči. Odneste si presvedčenie, že aj viera sa musí pestovať, prehľbovať. Náboženstvo nie je privátna záležitosť, musí ovplyvňovať verejnosť. Na to ste vy, toto je úloha katolíckych hnutí.“

V závere príhovoru otec kardinál upozornil na jeden z alarmujúcich faktov situácie v našej krajine:

„Trebá si uvedomiť: 43% manželstiev sa rozvádza na Slovensku. Čo chceme robiť, čo budeme robiť, s akým duchom, s akou odvahou? S odvahou prinášajte pre to aj obeť, to je dôležité. Tak nech nám Pán Boh pomáha.“

-jak-/ foto fki

Telesné ostatky sv. Antona Paduánskeho vystavené k verejnej účte

Taliansko (16. februára, RV) - Brány Baziliky sv. Antona Paduánskeho v talianskej Padove sú od pondelka otvorené dokorán pre zástupy pútnikov, ktoré si prichádzajú uctiť vystavené telesné ostatky veľkého portugalského svätca 13. storočia. Uložené sú v priehľadnej truhle z plexiskla. V osobitnom, veľmi vzácnom relikviári z 15. storočia, je uložený svätcov jazyk. Vystavené budú do 21. februára a očakáva sa, že baziliku pri tejto príležitosti navštívia státisíce veriacich. Pri poslednom vystavení ostatkov sv. Antona Paduánskeho vo februári 1981 si ich prišlo uctiť 650-tisíc pútnikov. Eucharistickej slávnosti v nedeľu bude predsedáť pápežský delegát Mons. Francesco Gioia, emeritný sekretár Pápežskej rady pre duchovnú starostlivosť o migrantov a cestujúcich.

-pd-

Novým pražským arcibiskupom je Mons. Dominik Duka OP

Vatikán (13. februára, RV/ČBK) – Pápež Benedikt XVI. prijal rezignáciu kardinála Miloslava Vlká na úrad pražského arcibiskupa. Novým, v poradí 36. pražským arcibiskupom, sa stal doterajší biskup Hradca Králové Mons. Dominik Duka OP.

Mons. ThLic. Dominik Duka OP sa narodil 26. 4. 1943 v Hradci Králové. V roku 1965 bol prijatý na štúdium na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Litoměřiciach. Do tajného noviciátu dominikánskeho rádu vstúpil 5. 1. 1968. Kňazskú vysviacku prijal 22. 6. 1970. Niekoľko rokov pôsobil v duchovnej správe v pohraničných oblastiach Pražskej arcidiecézy. V roku 1975 mu bol odňatý štátny súhlas k duchovnej správe, následne pracoval 15 rokov ako rysovač v továrni Škoda-Plzeň. Od roku 1975 do roku 1986 bol vikárom dominikánskeho provinciála a v rokoch 1976-1981 magistrom klerikov. Súčasne spolupracoval na zriadení tajného rádového študijného centra a organizoval náboženskú činnosť mladej generácie na celom území Československa. V roku 1979 získal licenciát z teológie na Pápežskej teologickej fakulte sv. Jána Krstiteľa vo Varšave. V rokoch 1981-82 bol väznený za rádovú činnosť, organizovanie štúdia dominikánskych klerikov, samizdat, aktivitu a spoluprácu so zahraničím. Provinciálom Československej dominikánskej provincie bol v rokoch 1986-1998. V období slobody bol predsedom Konferencie vyšších rehoľných predstavených v ČR a viceprezidentom Únie európskych KVRP (1992-1996), členom Akreditačnej komisie pri vláde ČR, odborným asistentom bibliistiky na Teologickej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci.

6. júna 1998 bol Dominik Duka OP pápežom Jánom Pavlom II. menovaný za diecézneho biskupa v Hradci Králové. 26. 9. 1998 prijal biskupskú vysviacku. V rokoch 2000-2004 bol podpredsedom Českej biskupskej konferencie. V jej rámci je predsedom Komisie pre náuku viery a predsedom Komisie pre katolícku výchovu. -dj-

V krajinách EÚ žije 17% populácie pod hranicou chudoby

Európa (16. februára, RV) - Pri príležitosti Európskeho roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu Komisia biskupských konferencií krajín Európskej únie (COMECE) a Caritas Európa spustili kampaň pod názvom „Nulová chudoba“. Svätý Otec minulú nedeľu svojou návštevou rímskej Diecéznej charity dal príklad, ako má Cirkev pristupovať k chudobným. Bolo to významné a symbolické gesto, ktoré nasleduje 60 európskych

biskupov vo svojich diecézach. Kardinál Angelo Bagnasco, arcibiskup Janova a predseda Konferencie biskupov Talianska, navštívil vývarovňu Auxilium della Caritas. Mons. Fernand Franck urobil to isté v luxemburskom meste Kospital, kardinál Christoph Schönborn vo Viedni, chorvátski a mnohí ďalší biskupi vo svojich krajinách.

Viac ako 79 miliónov ľudí (17% populácie) žije dnes v krajinách Európskej únie pod hranicou chudoby. 19 miliónov z nich sú deti. Jeden z piatich Európanov býva v zdravotne nevyhovujúcich podmienkach a 9% rodín je bez práce. Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj odhaduje, že v druhej polovici roku 2010 počet nezamestnaných dosiahne vrchol za celé obdobie od II. svetovej vojny (10% - čo predstavuje 57 miliónov). Tému chudoby a sociálneho vylúčenia si zvolila COMECE ako hlavný bod plenárneho zasadnutia, ktoré sa bude konať v Bruseli v dňoch 12. - 14. apríla. -pd-

Križ SDM bude v Pôstnom období putovať po rímskych univerzitách

Taliansko (15. februára, RV) – Od Popolcovej stredy bude symbol Svetových dní mládeže – križ - putovať po rímskych univerzitách. Pút sa začne eucharistickou slávnosťou v kaplnke Univerzity La Sapienza, ktorej bude predsedáť riaditeľ Diecézneho úradu pre univerzitnú pastoračiu Mons. Lorenzo Leuzzi. Uzavrie sa 22. marca príchodom na Univerzitu „Tor Vergata“. 25. marca bude symbol SDM prenesený na Námestie sv. Petra, kde budú oslavy 25. svetových dní mládeže s pápežom Benediktom XVI., ktorých téma znie: „Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som obsiahol večný život?“ (Mk 10,17). -dj-

Stretnutie hlavných predstaviteľov kresťanských cirkví v Iraku

Irak (15. februára, RV/SIR) – Minulý týždeň sa v arménskom pravoslávnom kláštore v Bagdade uskutočnilo stretnutie hlavných cirkevných predstaviteľov kresťanských cirkví, ktoré pôsobia v Iraku. Rada predstavených kresťanských komunit zvolila do čela Generálneho sekretariátu biskupa Arménskej apoštolskej cirkvi Mons. Avaka Asadoriana. Ako uviedol chaldejský arcibiskup Kirkuku Mons. Louis Sako, cieľom stretnutia bolo vytvorenie telesa, ktoré by v krajine jednotne zastupovalo kresťanské cirkvi „na úrovni politickej, sociálnej, a snád aj pastoračnej“. Za veľké výzvy súčasnosti, na ktoré môžu odpovedať len v jednote, označil Mons. Sako napríklad emigráciu a dialóg s moslimami. -jak-

Druhé výročie vzniku Bratislavskej arcidiecézy

V sobotu dňa 13. februára 2010 predpoludním sa v Katedrále svätého Martina uskutočnila slávnostná svätá omša, ktorej hlavným celebrantom bol bratislavský arcibiskup - metropolita Stanislav Zvolenský. Pri príležitosti druhého výročia Bratislavskej arcidiecézy arcibiskup Zvolenský vo svojej homílii rozvinul myšlienku diecézy ako čiastky božieho ľudu, ktorým sa stávame cez Ježiša Krista. Božím ľuďom sa stávame prostredníctvom krstu, keď nás Boh prijíma za svojich a povoláva nás byť pre ľudí soľou zeme a svetlom sveta. Boh nám vo svojich prisľúbeniach zostáva verný, je dôležité mu odpovedať našou vernosťou. Jozef Hal'ko

Druhé výročie vzniku Žilinskej diecézy

14. februára liturgický kalendár pripomína Sviatok sv. Cyrila a Metoda, spolupatrónov Európy a patrónov Žilinskej diecézy. V tento deň v Katedrále Najsvätejšej Trojice v Žiline slávil spolu so svojimi najbližšími spolupracovníkmi svätú omšu žilinský biskup Tomáš Galis.

Svätou omšou poďakoval Bohu za ochranu novej diecézy, taktiež vyslovil vďačnosť všetkým veriacim svojej diecézy za jej všestrannú podporu. V príhovore vyjadril, že ku kresťanskej pravde patrí i to, že za všetko dobro ktoré konáme pre iných sa možno nedočkáme úspechu, bohatstva, možno ani zdravia nie, ale dočkáme sa niečoho významnejšieho: Božieho priateľstva. Ďalej dodal, že slová proroka Jeremiáša „Blažený muž, ktorý v Pána skladá dôveru a on je jeho nádejou“ nehovoria nič o tom, že tomuto človeku spadne k nohám všetko šťastie, ale ubezpečujú, že bude ako strom zasadený pri vode, ktorý nevyschne a bude prinášať ovocie.

Na záver sv. omše kancelár diecéznej kúrie prečítal dekrét Kongregácie pre Boží kult a disciplínu svätosti o potvrdení Cyrila a Metoda za hlavných patrónov Žilinskej diecézy u Boha. Štefan Židek

Cirkev ocenila umelcov cenou Fra Angelico

Po slávnostnej sv. omši v Jezuitskom kostole v Bratislave 18. februára 2010 sa uskutočnilo v Zrkadlovej sieni Primaciálneho paláca za prítomnosti hostí cirkevného, politického spoločenského a kultúrneho života, slávnostné oceňovanie umelcov za ich prínos kresťan-

ských hodnôt do rôznych oblastí umenia. Mons. František Rábek, ordinár Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky a súčasne predseda Rady pre vedu, vzdelanie a kultúru pri Konferencii biskupov Slovenska ocenil v prítomnosti apoštolského nuncia Svätej Stolice v SR Mons. Maria Giordanu, bratislavského arcibiskupa Mons. Stanislava Zvolenského, primátora hlavného mesta Andreja Ďurkovského a ďalších hostí 8 umelcov. V kategórii slovesného umenia boli Cenou Fra Angelica ocenení gréckokatolícky kňaz, niekdajší politický väzeň a „pétepák“, renomovaný básnik Mons. Jozef Tóth a herec Karol Machata. V kategórii hudobného umenia boli ocenení pedagóg, dirigent a organista Mgr. Ján Schultz a Schola Gregoriana Bratislaviensis pod vedením Mgr. Milana Kolenu, ArtD. V kategórii výtvarné umenie bol ocenený architekt a pedagóg prof. Ing. arch. Jozef Hlinický. Mons. Rábek odovzdal aj mimoriadne ocenenia pedagóg, andragóg, kultúrny pracovník a kurátor pre kresťanské tradície PaedDr. Miroslav Holečko, herec, recitátor a pedagóg František Kovár a P. PhDr. Věslav Gajdoš, OFM in memoriam. Slávnostný akt odovzdania ocenení bol sprevádzaný umeleckým programom.

Ocenenie umelcov cenou Fra Angelica sa konalo už po deviaty raz a je prejavom uznania zástupcom umeleckej obce zo strany Katolíckej cirkvi, ktorí aj dnes, v čase úpadku kultúry, globalizácie, komercializácie a liberalizmu, napriek silnejúcemu tlaku neváhajú presadzovať vo svojej tvorbe kresťanské myšlienky a hodnoty.

Blahoslavený Fra Angelico - taliansky ranorenesančný maliar a dominikánsky kňaz, vlastným menom - Giovanni z Fiesole (+1455) . Jeho maliarskym svetom bol svet nebies, nadmyselná krása, svätci, anjeli. Preslávil sa najmä obrazom Korunovanie Panny Márie. Vyslúžil si ním pomenovanie Frater Giovanni Angelico, čiže Anjelský brat Ján. Je pochovaný v Ríme v Chráme Santa Maria sopra Minerva. Za blahoslaveného ho vyhlásil pápež Ján Pavol II. v októbri 1982. Ako jeden z najvýznamnejších maliarov florentskej skorej renesancie sa stal patrónom umelcov.

Tibor Ujlacký/ foto Peter Zimen

Stretnutie mladých vo Vysokej nad Uhom - Láska sa nerozčuľuje

V piatok 12. februára sa začalo stretnutie mladých vo Vysokej nad Uhom, ktoré je už tradične v období posledných fašiangov venované Púti radosti ku cti Anky Kolesárovej. 14. ročníka Valentínskej púte sa zúčastnilo vyše sedemsto mladých, nie len zo Slovenska, ale aj z Čiech. S aktívnou prípravou začali už pred mesiacom prvou organizačnou poradou v Košiciach.

Podľa slov Pavla Hudáka, rektora Domu Anky Kolesárovej vo Vysokej sa program začal po piatkovej registrácii sv. omšou o 20.00 hodine, ktorú celebroidal kaplán Milan Dubóczy, kde v radostnej atmosfére pripomenul, že najväčšiu kameru má Boh, ktorý vidí všetko naše naše snaženie a prežívané zranenia. Po sobotných raňajkách nasledovalo vystúpenie prvých hostí, ktorými boli Monika a Juraj Rimarčíkovci, ktorí pracujú v Inštitúte pre rodinu v košickej arcidiecéze, s témou Dorastanie do lásky. Hlavné následná diskusia v skupinkách bola veľmi živá a zaujímavá.

Popoludní program pokračoval púťou k hrobu Anky Kolesárovej a do farského kostola, kde o 17-tej hodine stretnutie vyvrcholilo slávnostnou sv. omšou s biskupom Bernardom Boberom. Svoj príhovor zameril na tému stretnutia, ktorá je citátom z Pavlových listov - Láska sa nerozčuľuje. „Naša láska môže byť aj výbojná, pripomenul biskup Bober, a to tiež nie je dobré. Svätosť, ku ktorej sme povolani, každý jeden z nás nedosahuje len vtedy, keď sa usilujeme čím viac dobra konať a stať sa perfekcionalistami, dokonalým človekom. My sa máme naozaj usilovať vo svojom živote i svojimi vzťahmi i svojou prácou plniť Božiu vôľu. Toto je veľmi dôležité. To, čo Boh chce, to naplniť.“

Farár Pavloviec nad Uhom Slavomír Bakoň po slávnosti vyjadril radosť zo záujmu mladých, ktorí tu podľa jeho slov „nielen niečo hľadajú, ale aj nachádzajú. To, že sa tu stretli, je známka toho, že mladí ľudia hľadajú čistou lásku, hľadajú pravú lásku, nehľadajú len nejaké odbočky.“

Jeden z hlavných organizátorov púte kaplán Marek Uličný sa tešil nielen z replneného kostola v Pavlovciach, ale najmä z jednoty veľkého spoločenstva ľudí, ktorí majú rovnaký cieľ.

Jaroslav Fabian

Mladí sa rozhodli na Valentína žiť čisto do svadby

Sto päťdesiat párov si počas sobotnej svätej omše (13. 2.) v národnej Bazilike Sedembolestnej Panny Márie v Šaštíne predsavzalo žiť čisto až do svadby. V predsavzatí zneli slová o tom, že chlapec chce mať v úcte telo dievčaťa, vidieť v nej mamu ich bu-

dúcich detí a chrániť jej nehu a krehkosť. Dievča zasa vyjadrilo predsavzatie, že chce chrániť priateľove silné túžby, dodávať mu silu a stáť za ním.

Program začal už v piatok večer a pripravené boli prednášky, koncerty, diskusie, zaujímaví hostia. „To všetko bolo však až na pozadí, keďže ide o púť, mladí prišli na pútnické miesto najmä dŕať a prosiť za svoj vzťah, načerpať sily do ďalších mesiacov. Celý program im v tom mal pomôcť,“ zdôraznila Mariana Šarpatakyová, členka organizačného tímu.

Púť zaľúbených sa uskutočnila tretí raz, tohtoročné stretnutie nieslo motto: Malé veci s veľkou láskou!

Martin Ližičiar

Celodiecézna rekolekcia v Žiline

V Kostole Sedembolestnej Panny Márie v Žiline – Vlčincoch si vo štvrtok 11. februára 2010 kňazi Žilinskej diecézy spolu so svojim biskupom pripomenuli druhé výročie zriadenia svojej diecézy.

Stretnutie začalo sv. omšou v rámci ktorej sa kňazom a ostatným prítomným veriacim prihovril žilinský biskup Tomáš Galis. Vo svojom príhovore, cez výklad Markovho evanjelia (7, 24 – 30) upriamil pozornosť na človeka, ktorý u Krista hľadá odpoveď na najnaliehavejšie otázky svojho bytia a neodbytné sa dožaduje pomoci od Krista. Biskup Tomáš Galis predstavil chorobu a utrpenie ako najväčšie problémy, ktoré podrobujú ľudský život skúške a môžu viesť človeka k uzatvoreniu sa do seba, k zúfalstvu a k vzbure voči Bohu. Ale môžu tiež človeka urobiť zrelším, naučiť rozlišovať medzi podstatným a nepodstatným v živote a podnieť ho k hľadaniu Boha a k návratu k nemu. Citujúc encykliku Spe salvi podotkol, že „vyhýbanie sa utrpeniu ani útek pred bolesťou neprinášajú človeku uzdravenie. To prináša len schopnosť prijať súženie, dozrievať v ňom a nachádzať jeho zmysel prostredníctvom zjednotenia sa s trpiacim Kristom“.

Príhovor žilinského biskupa bol ovplyvnený svetovým dňom chorých, ktorý sa v tento istý deň 11. februára slávil. V jeho závere biskup Galis vyzval kňazov, aby boli znamením a nástrojom Kristovho súcitu, ktorý má byť dosiahnuteľný pre každého človeka poznačeného utrpením.

Program stretnutia kňazov žilinskej diecézy pokračoval prednáškou SSDr. Blažejka Štrbu, PhD. Novozákonní presbyteri v ktorej skúmaním pojmu „presbyter“ v knihách Sv. písma poukázal na korene kňazskej identity.

V ďalšej časti programu sa kňazi oboznámili s pracovnými informáciami, ktoré sa dotýkali ich permanentnej formácie, školskej katechézy, médií, roku kresťanskej kultúry, pastorácie mládeže a ekonomických záležitostí farností a diecézy.

Štefan Židek

Deň chorých vo väzenskej nemocnici v Trenčíne

V rámci 18. Svetového dňa chorých navštívil väzenský vikár Mons. Bartolomej Juhás 11. februára 2010 Väzenskú farnosť Povýšenia svätého Kríža v Nemocnici pre obvinených a odsúdených v Trenčíne. Počas svätej omše, ktorú celebroval spoločne s väzenským dekanom Jánom Minárikom, väzenskými kaplánmi Emilom Turiakom, Jozefom Jáňom a pátrom Stanislavom Bujdákom, udelil nemocným obvineným a odsúdeným sviatosť pomazania nemocných. Vo svojom príhovore vikár vyslovil poďakovanie lekárom, sestričkám, príslušníkom a všetkým, ktorí sa obetavo, telom aj dušou venujú službe chorým a núdnym. Študenti trenčianskeho piaristického gymnázia ako po iné roky obohatili slávnosť svojim spevom, čítaním lekcie a modlitbou veriacich. Vo väzenskej nemocnici v Trenčíne má slávenie Dňa chorých zásluhou väzenského dekana a vedenia Nemocnice už niekoľkoročnú tradíciu. Je to príležitosť aj na zamyslenie sa nad zmyslom bolesti a nad kresťanskou povinnosťou ujať sa jej, nech už je prítomná v akejkoľvek situácii. Odsúdení svoju vďačnosť, že sa na nich nezabúda, prejavili okrem iného aj slzami dojatia.

Tibor Ujlacký

Zomrel kňaz, básnik Svetoslav Veigl

Vo veku 94 rokov dnes zomrel rímskokatolícky kňaz, básnik a príslušník katolíckej moderny Svetoslav Veigl.

Pohrebnú svätú omšu bude v sobotu 20. februára 2010 celebrovať bratislavský arcibiskup-metropolita Mons. Stanislav Zvolenský so začiatkom o 10.30 hod. v Kráľovej pri Senci. Po svätej omši budú nasledovať pohrebné obrady.

Pôvodným menom Ferdinand Veigl sa narodil 24. decembra 1915 v Horňanoch, gymnázia navštevoval v Ružomberku, v Levoči a v Malackách, kde zmaturoval. Ako sedemnásťročný vstúpil v Trnave do rehole Sv. Františka Assiského, kde prijal meno Clárus, ktoré používal v poslovenčenej forme Svetoslav. Bohosloveckú fakultu študoval v Salzburgu v rokoch 1936 - 1937 a v Bratislave v rokoch 1937 - 1940, slovenčinu a filozofiu na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity, kde získal doktorát z filozofie. Za kňaza bol vysvätený 16. júna 1940.

Po ukončení štúdií vyučoval na gymnáziu v Malackách (1944 - 1946) a v Bardejove (1947 - 1949). Po nastúpení totalitného režimu musel zanechať vyučovanie a prišiel do františkánskeho kláštora v Trnave. Keď v roku 1950 po barbarskej noci zrušili kráštory a rehoľníkov internovali, stal sa správcom fary v Trnave na Tulipáne,

kde pôsobil do roku 1959, následne bol až do roku 1977 kňazom v Abraháme. Od roku 1978 až do svojej smrti pôsobil na rímskokatolíckej fare v Kráľovej pri Senci.

Ako básnik katolíckej moderny získal Svetoslav Veigl za svoju tvorbu niekoľko ocenení: v roku 2002 Cenu J. C. Hronského za celoživotné básnické dielo v rámci katolíckej moderny (udelená Nadáciou Matice Slovenskej) a rovnako aj Cenu Spolku slovenských spisovateľov za zbierku *Nebo na zemi*. Svojimi básňami prispieval do rôznych časopisov a novín. Prezident Ivan Gašparovič mu v roku 2006 udelil Pribinov kríž 1. triedy za významné zásluhy o kultúrny rozvoj Slovenskej republiky v oblasti literatúry.

Prvá básnická zbierka mu vyšla v roku 1938 pod názvom *Cestami vetrov*. Medzi poslednými to bola v roku 1997 zbierka pod názvom *Doma pod oknami*, v roku 2000 *Plnosť času*. V tom istom roku mu vyšiel aj výber z celoživotného básnického diela *Nerušte túto ružu*. Svojimi básňami rovnako prispieval do rôznych časopisov a novín, ako napríklad *Slovenské pohľady*, *Elán*, *Kultúra*, *Pero*, *Verbum* a iné.

Mária Fábryová

Diecézny biskup Rudolf Baláž vyzval k vnútornému obráteniu

„Odhodme len tradičné kresťanstvo a upravme svoje vnútro podľa Božej vôle“ - takto vyzval banskobystrický diecézny biskup Mons. Baláž veriacich počas Popolcovej stredy 17. februára 2010 v Banskej Bystrici. „Obráťte sa ku mne celým svojim srdcom“, je výzva proroka Joela, ktorou uviedol homíliu aj biskup Baláž.

Ako pokračoval, nasledujúce slová Svätého písma „srdcia si roztrhnite a nie šaty“ nás vyzývajú k tomu, aby sme v pôstnom období pokročili od vonkajších prejavov k vnútornému obnovovaniu vzťahu s Bohom. Mons. Baláž poukázal na hriech, ako na stav, ktorý ničí celé ľudské vnútro. „Kto sa zahráva s hriechom, kosí svoj vlastný život“, a poznamenal, že hriech ničí i každý náznak lásky.

Diecézny biskup slávením Eucharistie na Popolcovú stredy v Katedrále sv. Františka Xaverského otvoril obdobie Veľkého pôstu. V homílii poukázal na pôstne obdobie ako príležitosť vzdať sa hriechu, zmieriť sa s Bohom a rozhodnúť sa pre obnovenie súladu ľudského vnútra s Bohom. „Boh je sila, dobrotá a krása“, zamyslel sa Mons. Baláž a dodal, že sa oplatí bojovať nielen za večné hodnoty, ale aj za hodnoty tohto pozemského života.

Veriaci v banskobystrickej Katedrále sa nechali poznačiť popolom vo forme kríža na čele. Popol z ratolestí minuloročnej Kvetnej nedele požehnal diecézny biskup a prijal ho spolu s koncelebrujúcim generálnym vikárom Mons. Mariánom Bublincom, dekanom Mons. Jánom Krajčíkom a ceremoniárom Mons. Jozefom Štrbom.

Začiatok Veľkého pôstu v byzantskom obrade

Kresťania byzantského obradu, gréckokatolíci i pravoslávni, včera začali Veľký štyridsaťdňový pôst. Tento rok je začiatok pôstu o to radostnejší, že pôst začínajú spolu všetci veriaci byzantského obradu na celom svete nezávisle od toho, či sa pridriavajú juliánskeho alebo gregoriánskeho kalendára. Spoločne bude aj slávenie Paschy (Veľkej noci).

Veľký pôst sa v byzantskom obrade (i v iných východných obradoch) začína v pondelok a trvá až do piatku pred Lazárovou sobotou. Do 40 dní pôstu počítajú gréckokatolíci aj soboty a nedele. V latinskom obrade sa do obdobia pôstu nedele nepočítajú, preto sa tu Veľký pôst začína až v stredu tzv. Popolcovou stredou a trvá do Zeleného štvrtka. Pred začiatkom Veľkého pôstu má byzantský obrad 5 prípravných dní, ktoré osvetľujú jeho zmysel. Cieľom tohto času je príprava na oslavu vzkriesenia - najväčší kresťanský sviatok.

Pôst je obdobím, keď sa majú veriaci usilovať o obrátenie, zmenu svojho života, zmenu postojov a vzťahov k Bohu, k sebe i k blížnym. Je tiež obdobím vnútorného stíšenia, kedy sú Cirkvou vyzývaní k vnútornému stíšaniu a pôstu od hluku tohto sveta. Bohoslužby okrem osobitných veľkopôstnych melódií charakterizujú rôzne kajúce prvky – najmä hlboké poklony. V stredu a piatky sa slúžia liturgie vopredposvätených darov – ide o bohoslužbu bez anafory, ktorá je vlastne spojením večierne spojená s rozdávaním eucharistie. Táto bohoslužba sa slúži len vo Veľkom štyridsaťdňovom pôste.

Počas Svätej štyridsiatnice sa gréckokatolíci a pravoslávni osobitne modlia aj za mŕtvych – druhá, tretia a štvrtá sobota Veľkého pôstu sú označované ako zádušné soboty. Intenzívne rozjímanie a sprítomnenie Kristovho spásonosného utrpenia je v byzantskom obrade vyhradené až na Veľký týždeň.

Andrej Škoviera

20. výročie chirotonie biskupa Jána Hirku

Prešovský emeritný biskup Ján Hirka si 10. februára 2010 v prešovskej katedrále pripomenul 20. výročie svojej biskupskej vysviacky. Na slávnostnej archijerejskej liturgii, ktorú celebroidal prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ, sa zúčastnil aj pražský emeritný biskup Eugen Ján Kočiš.

V závere archijerejskej svätej liturgie v mene vладыky Jána Babjaka i gréckokatolíckych kňazov a veriacich priprial prešovský protosynkel Marcel Mojžeš jubilujúce-mu prešovskému emeritnému biskupovi Jánovi Hirkovi pokojnú a milostiplnú jeseň života. Emeritný biskup poďakoval dobrotivému Bohu za milosť, že mohol v tomto spoločenstve sláviť d'akovnú svätú liturgiu. „Už nie je v mojich silách, aby som častejšie chodil medzi vás. Uistujem však, že pamätám na všetkých vás i vašich veriacich vo svojich modlitbách a aj vás prosím, aby ste si aj vy spomenuli na mňa,“ povedal a dodal: „Vážte si svojich veriacich, majte ich radi a úprimne im slúžte a ešte úprimnejšie im odpúšťajte. Iba vtedy budete mať ozajstnú radosť zo svojej služby, len vtedy uvidíte úspechy, ale aj radosť na tvárach svojich veriacich.“

Prešovský emeritný biskup Ján Hirka sa narodil 16. novembra 1923 v Abranovciach a kňazskú vysviacku prijal 31. júla 1949 v Prešove. Po obnove činnosti Gréckokatolíckej cirkvi vo vtedajšom Československu v roku 1968 bol na sklonku roka vymenovaný za dočasného ordinára. Po 21 rokoch bol vymenovaný za prešovského diecézneho biskupa. Eparchiu tak viedol 34 rokov až do decembra 2002.

Jeho pôsobenie bolo do značnej miery poznačené vnútropolitickými a spoločenskými udalosťami. Do roku 1989 Gréckokatolícka cirkev prežívala strastné obdobie, počas ktorého nemohla žiť naplno. Po páde totality sa v krátkom čase rozbehla jej činnosť rôznymi smermi. Budovali sa nové chrámy, zriaďovali farnosti, vytvárali zbory. Mnohé z týchto projektov vznikli a boli podporované vďaka úsiliu samotného biskupa. V roku 1992 bola zriadená Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta UPJŠ a Gréckokatolícky kňazský seminár. Obidve inštitúcie sa hlásia k odkazu svojich predkov spred tragického Prešovského soboru. Centrálné budovy eparchie – katedrála, rezidencia, fakulta i seminár vďaka činnosti biskupa Jána Hirku prešli rozsiahlou rekonštrukciou a modernizáciou. Bola zriadená aj Gréckokatolícka charita, niekoľko školských zariadení, zvlášť gymnázií po území celej eparchie.

V duchovnej oblasti došlo počas jeho biskupskej služby k blahorečeniu prešovského biskupa Pavla Petra Gojdiča OSBM a Metoda Dominika Trčku CSsR. Zároveň bol začatý proces blahorečenia pomocného, neskôr svätia biskupa Vasil'a Hopka. V roku 1998 sa začala aj liturgická obroda.

Z územia pôvodného Prešovského biskupstva vznikli postupne Pražský apoštolský exarchát a Košický exarchát – dnes eparchie. Biskup zriadil aj biskupský vikariát v Bratislave, kde je dnes sídlo gréckokatolíckej eparchie.

Od roku 2002 pôsobí na zaslúženom odpočinku, no naďalej reflektuje dianie. Gréckokatolíckej cirkvi a napomáha nielen múdrou a dobrou radou, ale i vrúcnyimi modlitbami.

Juraj Gradoš